

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čekovni rač. 10.503.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Od ruskega razkola do boljševizma.

Kristus je svojo Cerkev sezidal na skalo sv. Petra. Praznik prvakov apostolov sv. Petra in Pavla nas spominja na to osnovno počelo vsega krščanstva. Temu dejstvu daje tudi zgodovina očitno pričevanje. Vsaka cerkvena organizacija, ki je to skalnato osnovo zavrgla, je izgubila s tem tudi zveznost s Kristusom, virom resnice, milosti in življenja. Takšna verska skupina ali kmalu odmre ali pa hira na notranji anemiji = brezkrvnosti. Da živi naprej, nekatere celo dolgo časa, je razlog v zunanjih činiteljih, ki jo drže pokoncu. Med temi činitelji zavzema važno mesto narodnostna misel in pa država, na katero se je dotična cerkvena organizacija naslonila.

Nočemo danes govoriti o protestantizmu, ki je Rimu obrnil hrbet. Zavrzel je papeža, s tem tudi izgubil Kristusa. Protestantizem se je razbil v mnogoštevilne verske ločine, izmed katerih sedaj menda večina ne veruje v Kristusa, Sinu božjega. Danes bi se radi malo pomudili pri ruskem razkolu. Ruska cerkev se je v zvezi z grško cerkvijo, ki ji je načeloval carigrski patriarh, l. 1054 ločila od Rima. Katoliška Cerkev se je mnogo trudila, da bi ločene kristjane zopet združila s seboj, zlasti se je to zgodilo v 13. in 15. stoletju, toda brez trajnega uspeha. S tem je bila zadana vesoljni Kristusovi cerkvi velika rana, največja pa grški cerkvi sami.

Z odpadom od Rima je ruska cerkev izgubila zvezo z največjo, z nezmotljivostjo opremljeno učno oblastjo, ki je rimski papež. S tem je izgubila avtoriteto (oblast), vzgon in sposobnost za tvorbo dogem = verskih resnic in nauk. Katoliška Cerkev pod vodstvom papeževim skrbno opazuje utripanje človeškega duha in razvoj človeškega mišljenja. Ako je krenilo to mišljenje v napačno, protikrščansko smer, se mu je Cerkev — ko jo postavlja v bran. Krive nauke je takoj jasno in odločno obsodila. Svojo obsodbo je izrekla nad liberalizmom = lažnjivim svobodoujem; materializmom, ki priznava samo materijo = tvar, ne pa dušo; nihilizmom, ki zanika Boga in vsako oblast na zemlji; anarhizmom, ki hoče razbiti dosedanja red v človeški družbi ter s pomočjo nasilja ustvariti svoj red, to je, največji nered. Katolicizem si je na osnovi svojih vekovitih temeljnih resnic ustvaril proti tem nekrščan-

skim strujam nazore, načela in navodila, s pomočjo katerih morejo katolici premagati laž, zmoto in nasilje, ter urediti človeško družbo v pravcu miru, sreče in splošne blaginje.

Ruska razkolna cerkev je bila postavljena v boj proti istim zmotam, ki smo jih ravnokar navedli. Ni pa imela moči, da bi se borila proti tem zmotnim strujam. Razlog je v tem, ker nima vrhovne učne oblasti, ki bi se prilagodevala času, njegovim razmeram, bistvenim potrebam in upravičenim zahtevam, proti zmoti in prevratnemu stremljenju pa uveljavljala načela krščanske resnice in morale. Ruska cerkev je bila nesposobna, da bi na osnovi dognanih in gotovih verskih nauk ustvarila svetovni nazor, ki bi mogel dati odgovor na vsa vprašanja modernega časa ter mislečega človeškega duha zadovoljiti z odgovori na vprašanja, ki jih dvigne na površje moderno življenje s svojim naglim razvojem. Posledica je bila, da je podlegla zmotnim in prevratnim strujam novejšega časa.

Od lažnega svobodomiselnosti in plehkega prosvetljenstva, v kojega mreže se je bila ruska cerkev sama zapletla, preko materializma, marksizma, socializma, anarhizma in terorizma vodi ravna črta do boljševizma z najabotnejšim in najogabnejšim brezboštvom, kar ga pozna svetovna zgodovina. Zagospodoval je boljševizem tudi na Ogrskem in Bavarskem, toda samo začasno. Ni se mogel držati, marveč se je razbil ob močnem svetovno-nazornem odporu, ki je zajemal svojo nezlomljivo moč iz katoliškega verskega življenja teh narodov. Na Ruskem pa se brezbožni in tudi gospodarsko nemogoči boljševizem drži, ker ruska cerkev nima nobene duhovne orožarne, napolnjene z modernim orožjem, marveč razpolaga samo s staro orožarno, ki ji je ostala iz dobe pred ločitvijo od rimskokatoliške Cerkve. V tej orožarni pa ni nobenega orožja za obrambo zoper moderne zmote in nevarna stremljenja sodobnosti. Zato ji je tudi manjkalo izvežbanih bojnikov, ki bi bili mogli odbiti naval brezbožnega boljševizma. Iz tega sledi za nas katolice nauk, da moramo poglobiti svoje versko življenje ter s širjenjem prave sodobne krščanske prosvete dajati posameznikom v roke orožje, s katerim morejo uspešno odbijati in zatirati nevarne zmote sedanje dobe.

*

Vprašanje vojne odškodninc.

Konferenca v Lozani (v Švici) ima rešiti težko vprašanje vojnih odškodninc. Plačevati bi jih morala predvsem Nemčija, ki je bila po verzaiski mirovni pogodbi v to obsojena. Izpočetka jih je plačevala. Ni ji sicer šlo od srca, pa vdala se je v težavo usode. Kmalu pa je začela se obotavljati ter ustavljati, češ, da so plačila prevelika ter da presegajo njene plačilne zmožnosti. Nato so velesile najprej z Dawesovim, potem z Joungovim načrtom uredile plačevanje odškodninc. Nemčija se tudi s to ureditvijo, ki vsebuje veliko znižanje letninskih zneskov, ni zadovoljila. Kriza, ki jo je pritisnila še bolj nego druge države, ji je dala povod, da je izjavila: »Ne morem več plačevati.« Hoover, predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike, je prišel s predlogom moratorija = odloga plačevanj vojne odškodninc, pa tudi meddržavnih vojnih dolgov. Ta predlog je bil od prizadetih držav sprejet. Ko je moratorijska doba potekla, je bil moratorij podaljšan. Ker se je podaljšanje bližalo koncu, je konferenca v Lozani morala to vprašanje vzeti v pretres.

Rešila ga je začasno. Sprejela je namreč sklep, ki določa odgoditev plačil na konferenci udeleženi države, in sicer za vojno odškodnino in vojne dolgove za dobo, dokler traja konferenca, ki naj zaključi svoje delo v čim krajšem roku. Ta sklep se ne nanaša na druga posojila. Kakor se vidi iz navedenega sklepa, ki ga je sprejela lozanska konferenca, je vojno-odškodninsko vprašanje rešeno samo začasno, ne pa končno-veljavno. Konferenca je izjavila, da ta rešitev ne sme posegati v končno rešitev ter ji biti na škodo. Ob enem pa je poudarila, da zahteva to vprašanje končno-veljavno rešitev, ki bo izboljšala razmere tudi v Evropi, katera je kakor ves svet ogrožena vsled naraščajočega bremena gospodarskih in finančnih nevarnosti.

Nemčija se brani vsakega nadaljnje- ga plačevanja odškodninc iz razloga, da ne more sedaj, pa tudi v bodočnosti ne bo mogla plačevati. Njeno stališče je: Vojna odškodnina naj se končno-veljavno ukine. Pri tem se tudi sklicuje na to, da je doslej že dovolj plačala. Po nekem ameriškem računu pomenjajo vse realne (stvarne) datatve Nemčije vrednost 25 milijard zlatih mark, v denarju pa je plačala po Dawesovem in Joungovem načrtu okoli